

**Людмила
АРТЕМОВА**

Науковий співробітник
Національного
заповідника «Глухів»

Портрети Івана та Анастасії Скоропадських

Краєзнавчий музей у Глухові – один із найстаріших в Україні, адже формування його колекції бере свій початок із вересня 1902 року. Саме тоді вдова голови Ніжинського повітового суду Миколи Васильовича Шутурова за заповітом чоловіка передала Глухівському земству приватну родинну колекцію гравюр, старовинних книжок і документів з історії краю у кількості 1348 екземплярів. Пізніше частиною своїх колекцій новостворений музей також обдарували місцеві меценати: Александровичі, Амосови, Дорошенки, Міклашевські, Неплюєви, Скоропадські, Терещенки та ін.

Із дворянських садиб, громадських та державних установ до Глухівського краєзнавчого музею потрапили такі цінності, як зброя, особисті речі козацької старшини, документи, предмети старовинного ужитку, порцеляна Волокитинської мануфактури, картини, гравюри, археологічні знахідки, історичні та юридичні акти.

Крім іншого, у фондах місцевого краєзнавчого музею були і два портрети родини Скоропадських – Івана Ілліча та його дружини Анастасії Марківни. У офіційних документах, які фіксували місце знаходження цих творів мистецтва, зазначалось, що портрети в 1940-х роках перебували на зберіганні у Глухівському краєзнавчому музеї, після чого їх передали до Сумського краєзнавчого музею, у 1958 р. – до Сумського художнього музею ім. Н. Онацького, де вони на сьогодні і знаходяться.

Собор Різдва Богородиці Гамаліївського монастиря. Фото 1930-х років

На думку науковців, серед яких і шосткинський краєзнавець В. Чухно, портрети Івана Ілліча та Анастасії Марківни Скоропадських перед тим, як стати музейними експонатами, знаходились у Гамаліївському монастирі – обителі, яку вони фундували. Парсуни були написані незадовго чи одразу після смерті гетьмана. У глибоко релігійному українському соціумі тих часів церковна меценатська діяльність гетьмана Івана Скоропадського заслуговувала на те, щоб він, як засновник Гамаліївського Пустинно-Харлампіївського монастиря, був похований тут у червні 1722 р. у соборному храмі Різдва Богородиці. Анастасію Скоропадську, уроджену Маркович, яка пішла із

життя 19 грудня 1729 року, поховали поряд із чоловіком.

На портреті Іван Скоропадський зображений як доволі кремезний чоловік, мужній воїн у міцних обладунках. У правиці він тримає булаву. Дослідниця іконографії українських гетьманів та історичних портретів видатних діячів, доктор історичних наук О. Ковалевська зауважує, що цей портрет Скоропадського – парадний. На її думку, написанням портрета, вірогідно, керувала сама Анастасія Скоропадська. Вона домоглася, щоб її чоловік залишився в пам'яті нащадків привабливою людиною середнього віку (хоча відомо, що Іван

Продовження на стор. 2

Продовження. Початок на стор. 1 Ілліч помер у віці 76 років). Портрет виконаний по коліно і вписаний в овальну раму.

Портрети Івана Ілліча та Анастасії Марківни Скоропадських із Гамаліївського монастиря

Досліджуючи полотно із зображенням самої гетьманши, О. Ковалевська припускає, що її портрет виконаний тим же майстром (однією рукою), що і портрет Івана Скоропадського. Портрет Анастасії Марківни знаходився поряд із портретом Івана Ілліча і є парним до чоловічого та написаний одночасно з ним, так би мовити, наперед, бо вона померла через 7 років після смерті чоловіка. На полотні фігуру Анастасії зображено біля столу, вкритого яскравим килимом із рослинним орнаментом. Вона одягнута у традиційний парадний одяг козацької старшини: білу сорочку з вишитою планкою, жупан та кунтуш, підбитий хутром. Обличчя Скоропадської вражає своїм зосередженим поглядом та напружено стуленими губами.

Сучасники свідчили, що молодша на 25 років від гетьмана Анастасія мала на нього особливий вплив, часто втручаючись у перебіг державних справ. Недарма ж виникла приказка про те, що «Настя носить булаву, а Іван – плахту».

Однак, повернімося до портрета

І. Скоропадського. У ньому є одна цікава деталь – обладунки гетьмана. Якщо уважно їх розглянути, то можна помітити віддзеркалення

дізнаємося, що саме тоді портрети Скоропадських із собору Різдва Богородиці Гамаліївського Пустинно-Харлампіївського монастиря перенесли

жіночого обличчя з тонкими рисами у відполірованих пластинах. Дослідники вважають, що на обладунках захисника батьківщини і козацьких вольностей Івана Скоропадського – портрет тієї самої Насті, яка й тут вирішила продемонструвати, хто ж у подружжі Скоропадських носив булаву.

Після смерті Івана Ілліча саме Анастасія Скоропадська продовжувала опікуватися Гамаліївським монастирем та займалася активною діяльністю по облаштуванню обителі, витрачаючи на це власні кошти.

У заповіті Анастасії Марківни було зазначено, що монастир після її смерті мав бути перетворений із жіночого на чоловічий. Це виконали у 1733 р. Через те, що протягом XVIII ст. монастир неодноразово зазнавав спустошень і руйнувань унаслідок пожеж, зокрема в 1738 і 1794 роках, після останньої пожежі обитель на 30 років закрили. У 1827 р. туди перевели черниць Кербутівського жіночого монастиря. Після 1834 р. всі споруди були відремонтвані, деякі перебудовані. Із «Описанія Гамаліївського монастиря»

до покоїв настоятеля.

У 20-х роках XX ст. монастир ліквідували, а його споруди почали руйнуватися. Портрети родини Скоропадських «перекочували» до Глухівського краєзнавчого музею, звідти – до сумських музеїв. У Сумах їх тричі реставрували: у 1966, 1983 та 2009 роках (через їхній незадовільний стан, розтріскану лакову плівку та місцями зовсім втрачений фарбовий шар). Реставраційні роботи засвідчили наявність кількох шарів пізніших нашарувань та поновлень.

У майбутньому на ці твори мистецтва, які допомагають прослідкувати особливості розвитку портретного живопису України у XVIII ст., чекає коштовний хімічний аналіз ґрунту і фарбового шару та інші спеціальні науково-технічні експертизи, необхідні для докладного вивчення оригінального полотна й дерева підрамника. І тоді колишні музейні експонати Глухівського краєзнавчого музею, давні портрети родини Скоропадських, можливо, розкриють дослідникам свої нові таємниці...

**Яна
ЧЕРНЯКОВА**

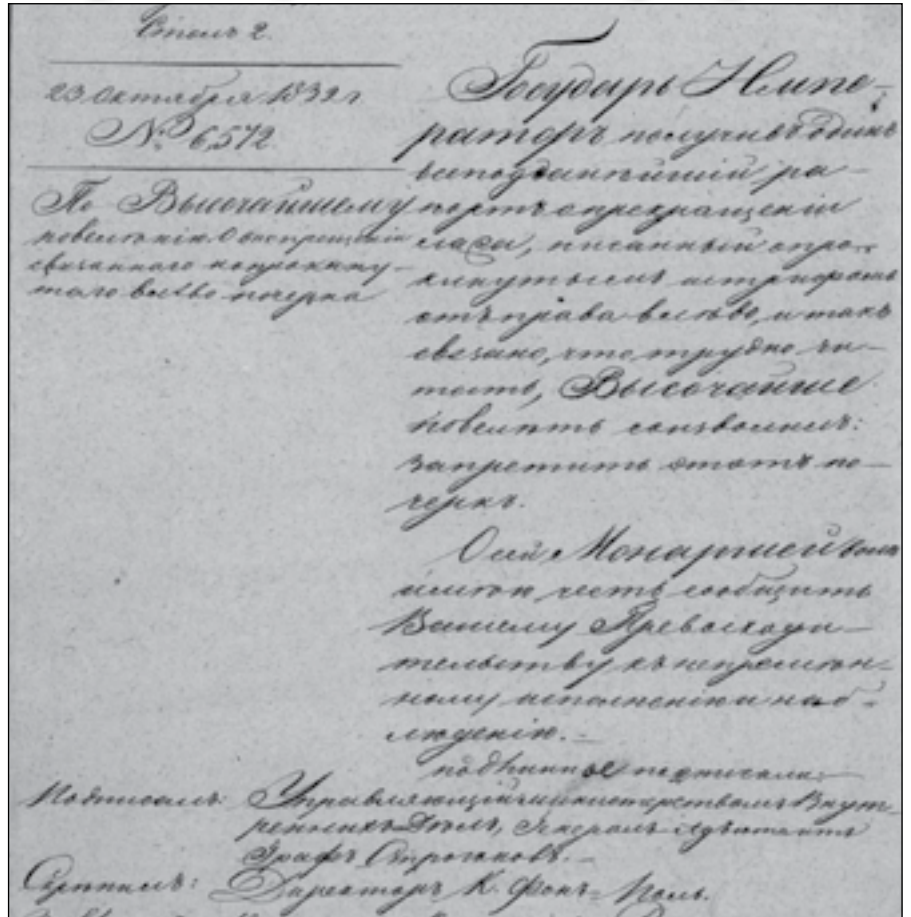
**Науковий співробітник
Національного
заповідника «Глухів»**

Ви ніколи не замислювались, чому всіх нас навчають писати за одними і тим ж прописами, а в підсумку у кожного виходить свій неповторний почерк? Дитина, яка вчиться писати, усвідомлено формує фігуру та нахил кожної літери, а її рухи вимагають серйозних зусиль. Дорослі, що виробили навик особистого почерку, виконують аналогічні дії, вже не замислюючись над процесом. Психологи кажуть, що за почерком можна дізнатися про людину набагато більше, ніж вона може розповісти про себе сама, особливо про її риси характеру. Цим займається наука графологія. За допомогою складних методик вона обчислює певну схильність у поведінці людей, їх особисті пристрасті і навіть депресію. Наш мозок – це центр, який керує свідомістю, підсвідомістю і всіма діями. Зовні це відбивається на фізіологічному, больовому, емоційному і моторному рівнях. Іншими словами, внутрішній світ людини проявляється не тільки у словах і вчинках, а й у рухах. Почерк якраз і є їх складовою.

Деякі народи пишуть зліва направо, інші ж – справа наліво. Так, араби і євреї пишуть справа наліво, китайці і японці – також, однак напрямок їх написання на папері йде зверху вниз. Можливо, це якраз пов'язано зі світоглядом: західні народи більш націлені на експансію, рух зовні; східні народи – на погляд всередину себе, споглядання. Несвідомо всі ми знаходимося під впливом символізму правої і лівої сторін, а при написанні це проявляється в тому, під яким нахилом ми пишемо літери та знаки. В науці є поняття «почерк Леонардо». Мова йде про італійського художника та вченого Леонардо да Вінчі. Він був шульгою (лівшою), писав справа наліво, а всі букви були розгорнуті по вертикальній осі на 180°. Якщо на такий текст подивитись у дзеркало, він буде виглядати як звичайний.

Роздивляючись старовинні рукописи в архівах і порівнюючи їх із сучасною манерою письма, мимоволі виникають питання: чому звичайні букви у документах того часу здаються незнайомими; коли люди почали писати по-іншому – з переходом на кулькові

«О прекращении лада, писанный опрокинутымъ штрифомъ»

Фрагмент циркуляра Міністерства Внутрішніх Справ від 23 жовтня 1839 р.

ручки або ще раніше; чи пов'язано це з соціальними і культурними процесами?

Ще 100 років тому писемна культура істотно відрізнялась від сучасної, адже листи один одному були єдиним засобом спілкування на відстані. Навіть у звичайну висточку без перебільшення вкладали всю душу. Письму навчали роками, приділяючи величезну увагу не тільки змісту, а й формі написання. Почерк був знаком приналежності до певного соціального стану, більш того – з красивим почерком можна було зробити непогано кар'єру писаря. Сам процес написання вимагав від наших предків витончених рухових навичок: помилка у натиску або повороті пера коштувала плями на папері. Проте в руках умілого писаря лінія слухняно змінювала товщину, відкриваючи графічні можливості. Якщо ви бачили зразки старовинних листів, то напевно відзначали, що люди писали більш естетично, художньо та каліграфічно.

Нещодавно до рук авторки статті

потрапив документ, який підтверджує, що у царині каліграфії не завжди все було «гладко». Мова йде про циркуляр Міністерства Внутрішніх Справ від 23 жовтня 1839 р., дія якого поширювалась на всю Чернігівську губернію, куди на той час входив і Глухів.

Документ подаємо мовою оригіналу.

**«О запрещении почерка
с наклоном справа налево.**

23 октября 1839 года

Господину Гражданскому Губернатору

Государь Императоръ получилъ одинъ всеподданнейшій рапортъ о прекращении лада, писанный опрокинутымъ штрифомъ отъ права влево, и такъ связно, что трудно читать, Высочайше повелитъ соизволитъ: запретить ототъ почеркъ. О сей Монаршей воле вельможному чести сообщить Вашему Превосходительству къ непременно исполнению и наблюдению».

ДАЧО, ф. 128, оп. 1, спр.6785

**Олександр
МІРОШНИЧЕНКО**

**Науковий співробітник
Національного
заповідника «Глухів»**

Прізвище Федора Людвіговича Ернста відоме кожному пам'яткознавцю України. Випускник Глухівської чоловічої гімназії, студент Берлінського та Київського університетів, історик, музеєзнавець, член Київського товариства охорони пам'яток старовини та мистецтва... Репресований.

Глухів початку ХХ ст. запам'ятав Ернстів як родину підприємців-фабрикантів. У Державному архіві Чернігівської області нами була знайдена справа «О разрешении постройки маслобойного завода наследником купца Эрнста в г. Глухове, 7 мая 1914 г.» Документи, що містяться в ній, розповідають нам про нерентабельну канатну фабрику, яку Ернсти мали намір переобладнати і пристосувати під маслоробний завод. Текст подаємо мовою оригіналу.

«Киев 5-го мая 1914 года

№ 1530

В Черниговское Губернское Правление наследник купца Л.К. Эрнста

Прошение

Представляю при сем копию плана, рассмотренного и утвержденного г. Губернатором 8 января 1899 года. Настоятельно покорнейше просим разрешить нам устроить в принадлежащем нам заводе шпагатном, ныне пустующей фабрике при городе Глухове Черниговской губернии по дороге в Рьльск маслобойного завода для переработки конопляного семени. Не изменяя коренного плана постройки, мы предполагаем в одном из залов установить маслобойные машины согласно прилагаемому чертежу в двух экземплярах, двигатель останется в том же помещении, отделенном брандмауэром, во втором зале предполагаем устроить склад семени, зал этот от машинного также отделен брандмауэром.

Жилых построек по соседству с нашей усадьбой не имеется, ближайшая постройка – маслобойный завод и мельница Лукьяненко находятся на расстоянии свыше сорока саженей от угла нашей усадьбы с фасадной стороны.

О разрешении просим уведомить нас по адресу: Киев, Хрещатик 45. Гербовая марка достоинством один рубль 25 копеек при сем прилагается.

За себя и по доверенности наследников купца Людвиг Карловича Эрнста, Константин-Георгий Людвигович Эрнст.

Ернсти – глухівські фабриканти

МВД

Глуховская Городская Управа

23 мая 1914

№ 1474

г. Глухов Черниговская. губ.

В Черниговское Губернское Правление

Вследствие запроса от 12 мая за № 1842 городская управа, возвращая копию проекта на устройство наследниками купца Л.К. Эрнста при г. Глухове в помещении бывшей шпагатной фабрики маслобойного завода, имеет честь уведомить, что со стороны Управы препятствий в этом не встречает.

Городской голова

Секретарь

МВД Глуховский

Уездный Исправник

Июля 14 дня 1914 г.

№ 4946

г. Глухов

Черниговской губ.

В Черниговское Губернское Правление

Рапорт

В исполнение предписания от 23 мая сего года за № 2033, представляя при сем копию проекта на устройство наследника купца Л.К. Эрнста маслобойного завода при г. Глухове и план бывшей шпагатной фабрики, доношу Губернскому Правлению, что план сверен с натурой и найден тождественным с последнею; машины, трансмиссия и другие оборудования завода еще не установлены в здании. Наследники постоянно живут в г. Киев, Университетская-круглая улица дом № 4, кв. 4, почему предписание мною передано сего июня за № 4946 в Киевскую городскую полицию для дальнейшего исполнения.

МВД

Начальник Киевского

Почтово-телеграфного Округа

16 августа 1914 г.

№ 46326

г. Киев

на № 2933

В Строительное отделение Черниговского Губернского Правления препроводя при сем проекте устройство электрической станции и освещения в помещении маслобойного завода, предполагаемого к устройству наследниками купца Эрнста при г. Глухове, имею честь уведомить строительное отделение, что означенный проект рассмотрен в техническом отделении

управления вверенного мне округа и к осуществлению его препятствий не встречается с тем, чтобы все технические устройства отвечали утвержденным правилам, приложенным к циркуляру Министерства Внутренних Дел от 4 июня 1904 г. за № 925

Приложение: проект

Начальник округа

И. д. главного механика

За старшего механика

Пояснительная записка

К сети электрического освещения

Для освещения завода предполагается установить динамо-машину постоянного тока, напряжения 115 вольт, мощностью 2 киловатта, силы тока 17,4 амп., 2450 оборотов в м., шунтовой регулятор, распределительную мраморную доску с амперметром до 30 амп., вольтметром до 125 вольт, два выключателя и предохранитель.

Согласно указаниям, на плане в местах ответвлений будут установлены предохранители и выключатели.

За себ. и по дов. наследн. Л.К. Эрнста

г. Глухов 18 июля 1914 года

Вход №3587

1915 г.

МВД

Черниговское Губернское Правление

Строитель

декабрь 1915 г.

Вице Губернатор

Исполнено

10 декабря 1915 г.

№ 5289

Исполнить 8 декабря 1915 г.

Губернатор

12-го октября сего 1915 г. в Губернском Правлении получено заявление почетного гражданина Георгия Эрнста, в коем он заявляет, что вопреки его первоначальному намерению устроить собственную электрическую станцию на маслобойном заводе, согласно плану, утвержденному Строительным Отделением Губернского Правления, на заводе его освещение устроено Глуховским электрическим обществом, током которого завод и пользуется; что осмотр установки электрического освещения комиссией не состоялся и что Губернский инженер по этому делу на завод не приезжал, почему прошу от уплаты 95 р. 4 к. его, Эрнста, освободить».

Державний архів Чернігівської області, ф. 127, оп. 10, спр. 2876

Проект розташування машин на реорганізованому заводі Ернстів (ДАЧО, ф. 127, оп. 10, спр. 2876)

Справа містить план місцевості і кресленник заводу, які дозволяють установити його місце знаходження (вул. Гоголя, територія колишнього

заводу засобів обчислювальної техніки). Наполеглива переписка власників з бюрократичними та технічними інстанціями говорить про енергійність і

зв'язність Ернстів, які дбали про сімейні справи, модернізуючи власне виробництво і запроваджуючи в ньому нові технології та механізми.

**Юрій
МИЦЬК**

**Доктор історичних
наук, професор
м. Київ**

Невідомий план села Глухівського повіту 1869 р.

У зібраннях Інституту рукопису Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського нашу увагу привернув величезний (понад 1 м х 1 м) план 1869 р. (ф. 28, № 1063), яким досі ніхто з науковців не користувався. Він називається «Геометрический специальный план Черниговской губернии Глуховского уезда, участка образованного по специальному межеванию под названием 28 части деревни Будищи... владения коллежского асессора Петра Павловича и дочери коллежского регистратора Антонины Петровны Коропчевских». План був підписаний головою чернігівської межової палати, старшим межовим членом і членом межової палати від дворян.

Зйомка місцевості розпочалася у 1866 р. межовим учнем Лубенцовим, а

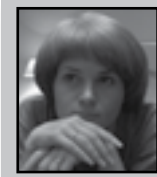
план складений у 1869 р. керівником межової партії Кедровим. Документ, знайдений нами, є по суті копією оригінального плану, який очевидно зберігався в архіві межової палати, і її підписав директор «чертежной» чернігівської межової палати та копіювальник. Тут же містився геодезичний журнал і опис суміжних земель Глухівського повіту. Це були землі дворянина Миколи Васильовича Фененка (нащадка відомого роду козацької старшини), казенних селян села Будищі, відомства «Государственных имуществ», Петропавлівського

монастиря і села Баничі. Оригінал мали підписати представники селян с. Будищі (Кирило Сиротенко, Юхим Горпинченко) та представник Антоніни Коропчевської Павло Чернишов, але через їхню неписьменність план підписав фельдфебель Федір Івченко. З боку ченців Петропавлівського монастиря

підписав казначей ієродиякон Іоаким. Представник з «казенной стороны» Садовин та інші не з'явилися.

Якщо згадуване у плані с. Баничі легко знаходиться на сучасних картах (на південь від Глухова), то з Будищами виникає певна проблема. На карті України є щонайменше десяток сіл з цією назвою, причому є вони і в Новгород-Сіверському та Коропському районах сусідньої Чернігівщини. Однак план вказує, що йдеться саме про Будищі на Сумщині. Про це свідчить хоча б те, що через село проходить шлях із Глухова до Путівля і шлях із Глухова до Петропавлівського монастиря (вони зазначені на карті).

Наразі Будищі – невеличке село Глухівського району Сумської області, населення якого становить близько 300 осіб. Детальний план його земель 1869 року у будь-якому випадку заслуговує на увагу істориків і краєзнавців.

**Вера
НАЗАРОВА**

Генеалог
г. Москва

Тропинками глуховских кладбищ

Продолжение.

Начало в № 1(61), 3(63) – 6(66)
2014 г., № 3(69) – № 6(72) 2015 г.,
№ 1(73), № 3(75) – № 2(92) 2019 г.

ЕСМАНСКИЕ

Наугейм – небольшой тихий городок в Германии, расположенный у лесистых гор Тауниса. С середины XIX века он стал известен как бальнеологический курорт, исцеляющий своими горячими соляными источниками разные виды ревматизма и болезни сердца. В начале XX века 1/5 часть всех гостей курорта составляли аристократы и богачи из Российской империи. В городке было множество вывесок на русском языке, имелась возможность почитать русские газеты. В парке можно было услышать даже игру на балалайке. Гости курорта поселялись на многочисленных виллах. Некоторые из них даже носили русские названия: «Санкт-Петербург», «Вилла Романов», «Вилла Александра»... По утрам вся эта богатая публика завтракала и спускалась со своих улочек вниз, к источникам, покупала билеты «на ванны» и в красивых ваннх корпусах погружалась в глубокие деревянные емкости, наполненные целебной водой из источника, обогащённого углекислым газом. Тела отдыхающих покрывались огромным количеством пузырьков, будто купались в шампанском. По окончании процедуры требовался покой не менее 1-го часа в комнатах отдыха, потом шёл дневной сон во внутренних

*Надгробие Залмана (Шнеур-Залман)
Ариева Есманского*

двориках купален, а после – прогулки по курпарку, катания на лодках по пруду, посещение курхауза, где постоянно устраивались театральные-концертные вечера. На этом курорте несколько раз побывал Александр Блок и именно тут он встретил свою первую любовь – Ксению Михайловну Садовскую, которой впоследствии посвятил целые циклы стихов «К. М. С.» и «Через двенадцать лет». Здесь лечились писатель и философ Василий Васильевич Розанов с женой, художник Исаак Ильич Левитан. В расположенном в соседнем городке замке Фридберг провели свое детство великая княгиня Елизавета Федоровна и ее сестра – будущая императрица Александра Федоровна. Туда же в начале XX века, уже для лечения, последняя приезжала вместе с супругом.

В атмосфере этого курорта 26 августа 1904 года скончался один из героев нашего сегодняшнего рассказа – глуховский купец Григорий Захарович Есманский. После его смерти тело покойного было перевезено в Глухов и погребено на местном еврейском кладбище рядом с могилой отца,

*Эпитафия на надгробии
Залмана (Шнеур-Залман) Ариева Есманского*

Есманские жили в Глухове с начала XIX века. Отца и деда наших сегодняшних героев, Ария Моисеевича Есманского, можно считать первым в Глухове купцом 3-й гильдии из числа евреев (до него все торгующие евреи числились мещанами). Арий Моисеевич Есманский занимался в 1827–1838 годах «хлебную покупкою». Его сыновья продолжили купеческий промысел отца. Залман (Шнеур-Залман) Ариев Есманский в 1870-х годах был купцом 2-й гильдии, в течение многих лет избирался в число гласных Глуховской городской Думы и был присяжным заседателем по Глуховскому уезду. После смерти был похоронен на глуховском еврейском кладбище. Его сын, уже упоминавшийся нами Григорий (Гецель) Захарович (Шнеур-Залманович) Есманский, также был в числе присяжных заседателей, в 1870-х годах значился купцом 2-й гильдии, в конце XIX века осуществлял торговлю лесом в м. Воронеж и разработку льна на хуторе Писаревичев, владел недвижимым имуществом в Глухове и Кролевце.

На сегодняшний день все сохранившиеся памятники купцов Есманских на глуховском еврейском кладбище разрушены, отдельные фрагменты от них разбросаны на месте могил членов этой семьи. Между тем, эпитафия надгробия гласного город-

Фрагменты памятников на месте могил Есманских

скої Думи и присяжного заседателя Залмана Ариева Есманского является одной из наиболее многословных и наиболее ценных в литературном плане из числа всех эпитафий глуховского еврейского кладбища. Возможно, ее перевод не дает представления о красоте этих строк и слоге писавшего, но красноречиво говорит о том положении, которое покойный занимал среди евреев города, и уважении, с которым к нему относились:

Мир и правда – был твой путь
Свеча твоему пути и свет

Прямота и справедливость были
твоей стезей

Человек, которому верили, было
твое имя

И доброе имя ты оставил после себя
Сильный и образованный ты был
Ты заслужил, чтобы тебя
благословляли

Освещали светом жизни твою душу
За тебя говорят твои добрые дела
Вечно освещать и воскреснуть ...
Оценка (высокая) твоей души
Тут покоится ...

Надгробие Григория (Гецель) Захаровича
(Шнеур-Залманович) Есманского

замечательный и образованный
дорогой и возвышенный...

Благословенна его память
Шнеур Залман ... Есманский
скончался в шабат 5 дня месяца
сиван [год не видно].

Основной фрагмент надгробия его
сына, умершего в Наутейме, Григория

Обратная сторона надгробия
Григория (Гецель) Захаровича
(Шнеур-Залманович) Есманского

Захаровича Есманского, до недавнего времени был полностью погружен в землю, оставляя на поверхности лишь фамилию покойного. После поднятия этого памятника взору открылась и обратная сторона монумента с многочисленными надписями на иврите, которые требуют дополнительного изучения.

**Надія
МІРОШНИЧЕНКО**
Учений секретар
Національного
заповідника «Глухів»

Про темні сторінки історії Глухівської Міської Думи

Люди схильні ідеалізувати минуле. Старше покоління здебільшого нарікає на те, що декілька десятків років тому все було кращим, від екології до загальнолюдських цінностей. Із ще більшою завзятістю ми ідеалізуємо минуле, живих свідків якого вже давно не залишилось. Уявляючи людей, які жили, наприклад, 100 років тому, ми вважаємо їх моральнішими, працьовитішими, відповідальнішими і взагалі кращими за наших сучасників.

Документ «Дело Черниговского губернского правления по представлению Черниговского Губернского Прокурора о беспорядках Глуховской Думы по сбору денег», поданий нижче мовою оригіналу, руйнує наші уявлення про діяння пращурів. Насправді люди мало в чому змінюються з плином століть. Не виключено, що причинами подій, описаних у архівному документі, були чи то лінь, чи то безвідповідальність, чи, скоріше за все, меркантильні інтереси та жага до наживи.

«Имею честь препроводить при сем в Губернское правление на законное постановление рапорт Глуховского Уездного стряпчего о беспорядках тамошней городской Думы по предмету сбора денег на общественные надобности и оставление их без записки на приход. За Губернского прокурора, Губернский уголовных дел стряпчий.

Его высокоородию Господину Черниговскому Губернскому Прокурору. Глуховского уездного стряпчего рапорт.

Имея наблюдением за присутственными местами, в том числе и над Городскою Думою, за исполнением законных правил, до обязанности Думы относящихся, я удостоверился, что Городская Дума делает отступление от закона в следующих предметах: первое, деньги, взыскиваемые на общественные надобности, не вносятся от старост в Городскую Думу, а Думою не записываются ни в приход, ни в

расход в противность примечания к 265 ст. 5 тома устава о податях свод законов (1857); второе, не заведено также Думою установленный примечанием к 274 ст. того же тома свода законов, книги на записку сборов на общественные надобности и потому вносятся ли эти сборы в Городскую Думу, не только как установлено ежемесячно, но даже когда-либо, в Думе сведений никаких нет, и третье, деньги, взыскиваемые с общества на основании приговоров утверждаемых начальством на содержание Думы и Магистрата в количестве 1000 руб. серебром также никуда не записываются на приход, – и потому употребляются ли эти деньги по назначению или нет, никакого удостоверения сделать невозможно.

Находя нужным отстранить такие непорядки и отступления от закона, я кроме многократных личных настояний два раза письменно предлагал Городской Думе означенные

Продовження на стор. 8

Продовження. Початок на стор. 7
упущення негайно виправити, заведенням установлених книг для записи всіх зборів як на громадські надобності, так і на содержание Думи и магистрата

уездного стряпчего рапорт.

При производстве в Глуховской Городской Думе месячного свидетельства денежных сумм и всего казенного имущества, не представлено к такому свидетельству следующих

не представления означенных книг, оказалось, что все эти книги находятся в неисправности и существуют только номинально. Например: а) в книге о паспортной бумаге не занесено ни прихода, ни расхода за весь декабрь;

Будинок міської думи (1912–1913 рр.), у якому нині розташований Професійно-педагогічний коледж Глухівського НПУ ім. О. Довженка

взыскаемых на подведение этих сборов к законной отчетности; но за всем этим со стороны Думы и до настоящего времени никакого распоряжения не было. А потому исполняя обязанности, возлагаемые на меня 4085 ст. 2 тома свод законов 1857 г. долгом считаю об этом Вашему Высокородию донести и просить в последующем дать мне в разрешение предписание. Уездный стряпчий коллежский асессор Ю. Марченко 23.10.1859.

Его высокородию Черниговскому Губернскому Прокурору. Глуховского

книг: первое, книги на записку гербовой бумаги, представляемой просителями на отписку по делам; второе, книги на записку денег, взываемых и зачисляемых ко взысканию за негербовую бумагу, употребленную на отписку по просительским делам; третье, книги на записку гербовой паспортной бумаги, получаемой думой из казначейства и четвертое, книг на записку прихода и расхода денег, взыскиваемых с общества на содержание присутственных мест и другие надобности, по приговорам, утвержденных начальством. При удостоверении же моем о причинах

б) в книге на записку гербовой бумаги не представлено записей за декабрь; в) книга на записку пошлин за негербовую бумагу уже с давних пор ведется неисправно и небрежно; г) книга на записку приходов и расходов денег, взываемых с общества на содержание городских присутственных мест, совершенно белая, ни одной статьи не записано и никакой отчетности не ведется. За пол года Думою не принято никаких мер по исправлению, а напротив видно старание удержаться в таком же естественном беспорядке.

02.01.1860».

ДАЧО, ф. 127, оп. 3а, спр. 4091

Газета «Соборний майдан»

Засновник — Національний заповідник «Глухів»

Свідоцтво про реєстрацію № СМ 390 від 06.02.2004 р.

Адреса редакції: м.Глухів Сумської обл., вул.Шевченка, 30, тел. 2-35-57, e-mail: dikz@ukr.net

Номер підготовлено до друку у науково-дослідному відділі заповідника

Верстка Віктора ІСАЄВА

Газета надрукована у АТ «Шосткинська міська друкарня»

м.Шостка, вул. Свободи, 69

Підписано до друку 12.09.2019 р.

Тираж — 500 примірників. Замовлення № 4204.

Редакція газети «Соборний майдан» запрошує до творчого співробітництва науковців, краєзнавців, любителів старовини

Електронна версія на сайті <http://nz-hlukhiv.com.ua/>

Редакційна колегія

Світлана ЖУКОВА

Юрій КОВАЛЕНКО

Ірина МОШИК

Олександр МІРОШНИЧЕНКО

Віктор ІСАЄВ

РОЗПОВСЮДЖУЄТЬСЯ БЕЗКОШТОВНО